

Saksframlegg

Styre, utvalg, komité m.m.	Møtedato	Saksnr.
Formannskapet	30.01.2025	004/25

Saksbeh. RAKRSK Saksansv. Jansson, Siv-Thuva	Arkiv	Arkivsaknr. 21/1008
--	-------	------------------------

Revisjon av forskrift om husholdningsavfall og praksis for finansiering av renovasjonsløsninger - utlegging til høring

Formannskapet - Vedtak:

Forslag til ny forskrift for husholdningsrenovasjon legges ut på høring, i tråd med Forvaltningslovens kap.VII

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Forslag til ny forskrift for husholdningsrenovasjon legges ut på høring, i tråd med Forvaltningslovens kap.VII

Bakgrunn for saken og historikk:

Fra 2023-2024 økte renovasjonsgebyrene med ca. 40% for hver enkelt innbygger i Våler, Råde og Vestby kommuner. Prisstigningen skyldes blant annet forbrenningskostnader på grunn av økte CO2avgifter og økte drivstoffkostnader. Ettersom husholdningsrenovasjon driftes etter selvkostprinsippet, innebærer økte kostnader en økning i renovasjonsgebyrene. Det er nødvendig å se på hvilke justeringer MOVAR kan gjøre innen dagens renovasjonsordning, for å holde gebyrene lavest mulig. En stor kostnadsdriver er det stadig økende investeringsnivået knyttet til innkjøp av nedgravde avfallscontainere. Det har de siste årene vært høy utbyggingstakt i MOVARs eierkommuner, og en stor vekst i utbyggingsområder som etablerer nedgravde avfallscontainere. Innkjøpskostnaden blir belastet MOVAR, og dekkes deretter gjennom renovasjonsgebyret. Andre effektiviseringsområder er å redusere gangavstand fra renovasjonsbil til oppstillingsplass for avfallsbeholder fra 8 m til 5 m, og plassere avfallsbeholdere med håndtaket ut på tømmedag.

I tillegg har fast oppstilte campingvogner feilaktig blitt definert som husholdninger, og denne definisjonen tas ut av forskrift. Avfall fra campingplasser er å regne som næringsavfall. Ny praksis blir at eier av campingplassene selv kan velge avfallsaktør.

Saksopplysninger:

Ansvar for finansiering av innkjøp av nedgravde avfallscontainere

MOVAR bekoster og har eierskap til alle oppsamlingsenheter, inkludert nedgravde avfallscontainere, jf. §5 i gjeldende renovasjonsforskrift. Kapitalkostnader knyttet til innkjøp av oppsamlingsenheter, inkludert nedgravde avfallscontainere, legger et unødvendig beslag på MOVARs allerede pressede låneramme. MOVAR er nærmest i særstilling i måten å finansiere innkjøp av nedgravde avfallscontainere. I de aller fleste kommuner er det utbygger som bekoster kjøpet, men det er større variasjon i hvordan eierskap løses.

Det har de siste årene vært høy aktivitet i boligmarkedet i Vestby, Råde og Våler, og mange nye utbyggingsområder er under utvikling. En stor del av disse vil ha behov for renovasjonsløsninger som ivaretar et betydelig antall husholdninger og da oftest i form av nedgravde avfallsløsninger.

Ved utbygging er tilbakemelding fra utbygger bl.a. at det er krevende å planlegge velfungerende renovasjonsløsninger, som ikke opptar for mye areal. Plassbesparende løsninger som f.eks. komprimator etterspørres, men er ikke tilbudt gjennom den kommunale ordningen, da dette fordyrer totalkostnadene. Dersom utbygger selv står for innkjøp, står de friere i valg av renovasjonsløsning, fremfor å være bundet til de standardløsningene MOVAR tilbyr i dag.

Eierskap til oppsamlingsenhetene kommer til uttrykk i kommunene Vestby, Våler og Rådes gjeldende renovasjonsforskrift i §5 første ledd og §9 første ledd.

§5 første ledd: Kommunen skal besørge anskaffelse, utlevering, vedlikehold og fornyelse av oppsamlingsenhetene, med unntak av nedgravde oppsamlingsenheter som er etablert før denne forskrifts ikrafttredelse og avfallssug

§9 første ledd: Det skal bare brukes oppsamlingsenheter som er utplassert eller godkjent av kommunen. Oppsamlingsenhetene, med unntak av nedgravde løsninger som er etablert før denne forskrifts ikrafttredelse, tilhører kommunen. De er registrert på den enkelte eiendom og skal ikke flyttes ved skifte av abonnent/bruker.

Forslag til ny ordlyd i §5 første ledd: Kommunen skal besørge anskaffelse, utlevering, vedlikehold og fornyelse av oppsamlingsenheter, unntatt nedgravde oppsamlingsenheter.

Forslag til ny ordlyd i §9 tredje ledd: Oppsamlingsenhetene eies av kommunen, med unntak av privateide nedgravde avfallsløsninger.

Endring av gangavstand fra 8 m til 5 m

Ved å få de fleste eiendommer innenfor en gangavstand på 5 meter, vil tjenesten bli mer kostnadseffektiv, og ruteplanleggingen enklere.

Gangavstand kommer til uttrykk i kommunene Vestby, Våler og Rådes gjeldende renovasjonsforskrift i §8 tredje ledd.

§8 tredje ledd: Oppsamlingsenhet skal stå så nærme kjørbare vei som mulig. Maksimal avstand til kjørbare vei er 8 meter.

Forslag til ny ordlyd i ny forskrift, §8 femte ledd: Oppsamlingsenhet skal stå så nærme kjørbare vei som mulig. Maksimal avstand til kjørbare vei er 5 meter.

Håndtak ut på tømmedag

Videre foreslås det forskriftsfestet at avfallsbeholderne plasseres med håndtak ut på tømmedag. Dette også for å underbygge en kostnadseffektiv drift og ivareta HMS for renovatørene. Dette er en ny bestemmelse og kommer ikke til uttrykk i gjeldende forskrift.

Forslag til ny ordlyd i ny forskrift, §8 niende ledd: Oppsamlingsenhet skal plasseres lett tilgjengelig på et plant og fast underlag på bakkenivå, med håndtak ut mot renovasjonsbil på tømmedag.

Andre mindre redaksjonelle endringer

Forslag til ny forskrift rydder også opp i feilaktige fortolkninger og henvisninger til lovverket. Det er også tydeliggjort definisjoner og ryddet i begreper. Spesielt verdt å nevne er at fast oppstilte campingvogner feilaktig har blitt definert som husholdninger, og denne definisjonen tas ut av forskrift. Avfall fra campingplasser er å regne som næringsavfall. Ny praksis blir at eier av campingplassene selv kan velge avfallsaktør.

Samlet oversikt over endringer fra gjeldende til ny forskrift er vedlagt saken.

Vurdering:

Formålet med den lokale forskriften er å få til en hensiktsmessig, miljømessig og hygienisk forsvarlig oppbevaring, innsamling og transport av husholdningsavfall, som fremmer kildesortering og materialgjenvinning i Råde kommune.

Rammene for hva kommunen kan innta i forskrift er bestemt i Forurensningsloven §30 siste ledd, og grunnlaget for gebyrer bestemmes i Forurensningsloven §34.

Årsak til endring av §5 første ledd og §9 første ledd er at bestemmelsen om eierskap gir utslag på selvkostområdet, og MOVARs kostnader til nedgravde løsninger kan på sikt medføre en fordeling av gebyrene som overstiger rammene for det som kan dekkes av selvkost. Eierskapet til nedgravde avfallscontainere synes å være et privatrettslig anliggende, og ikke en utøvelse av myndighet. At kommunene krever eierskap i gjeldende forskrift, svarer derfor ikke til hensikten med Forurensningslovens §30. Bestemmelsen bør derfor tas ut av forskriften.

En overføring av eierskapet må, dersom det er aktuelt, vurderes konkret og avtales i det enkelte tilfellet, men da på et rent privatrettslig grunnlag. Kostnadene til investering må holdes utenfor. Endringene i bestemmelsene knyttet til eierskap får en rettslig betydning for den enkelte andels- og seksjonseier, i det de selv får ansvar for investeringen og videre vedlikehold av enhetene. Dette samsvarer imidlertid med det overordnede prinsippet om at det er forurenser som betaler. Et uoversiktlig rettslig ansvar- og eierforhold knyttet til eierskapet gir liten forutsigbarhet.

Endringen vil få en økonomisk konsekvens for tiltakshaver (utbygger, byggherre, sameie, borettslag m.fl.) i det kostnadene til de nedgravde avfallscontainerne må bekostes av den enkelte tiltakshaver. Godkjente renovasjonsløsninger bør være en forutsetning for en godkjent byggetillatelse. Det påhviler de enkelte tiltakshaverne å sørge for at krav i henhold til Plan- og bygningsloven og Teknisk forskrift er oppfylt.

Revisjon av forskriften løser ikke spørsmålet om avfallssug. Krav om avfallssug må løses i planarbeidet, hvor grensesnittet mellom hovedanlegget og stikkledninger må kartlegges. Både krav til avfallssug og nedgravde løsninger må behandles spesifikt i planarbeidet og vurderes konkret for den enkelte sak.

Årsak til endring av §8 femte ledd er å sikre en mer økonomisk bærekraftig utvikling av renovasjonstjenesten. I gjennomsnitt beregnes 1 sekund pr. meter ved tømning av en beholder. Ved tømning av renovasjonsbeholder går det to ganger frem og tilbake fra renovasjonsbil til beholder. Ved å redusere gangavstanden med 3 meter, som foreslått i ny forskrift, gis det en besparelse på 3 sekunder pr. beholder. På en gjennomsnittlig rute tømmer renovatøren 400 beholdere, dvs. 1200 sekunder pr. rute. Dermed medfører denne endringen at en rute kan reduseres med 20 minutter pr. dag, og i løpet av ett år utgjør det 76 timer på én rute.

FN's bærekraftsmål som berøres er:

Gjennom forskriftsendringen er det fokus på disse bærekraftsmålene.

Klimakonsekvenser: Endring av eierskap får trolig ingen klimakonsekvenser. Vedlikehold og innkjøp av utstyr blir omtrent det samme uansett hvem som eier utstyret.

Økonomiske konsekvenser for årsbudsjett og handlingsplan

En revisjon av forskriften som medfører endret praksis for anskaffelse og eierskap for nedgravde avfallsløsninger, og som reduserer gangavstanden, vil påvirke MOVARs årsbudsjett og handlingsplan. Kostnaden og eierskapet til nedgravde avfallscontainere belastes ikke lenger MOVAR. Kortere gangavstand for renovatørene, gir mer effektivt tidsbruk. For den enkelte abonnent vil det ikke bli en merkbar endring i renovasjonsgebyret, men endringen vil bidra til å holde økningen av renovasjonsgebyret på et så lavt nivå som mulig. Endringene vil også gi MOVAR et større handlingsrom i utviklingen av renovasjonstjenesten. Innbyggere som i dag er tilknyttet nedgravde løsninger får et større ansvar for større vedlikehold og fornyelse av avfallsløsningen.

Oppsummering/konklusjon

Det er behov for en revisjon av renovasjonsforskriften, for å harmonisere den i tråd med Forurensningsloven, som hjemler gebyrgrunnlaget. Det er vurdert at krav om kommunalt eierskap kan få en uheldig konsekvens og som på sikt kan medføre en skjev fordeling av gebyrene. Det vurderes samtidig at Forurensningslovens §30 ikke angir en hjemmel til å kreve eierskap.

Foreslått endring av forskriften innebærer at utbyggerne i fremtidige utbyggingsprosjekter selv må bære kostnaden ved etablering av nedgravde avfallsløsninger. I tillegg vil endret gangavstand og regler om håndtak ut bidra til å effektivisere renovasjonstjenesten.

Medbestemmelse og konsekvenser for brukerne:

I arbeidet med revisjon av renovasjonsforskriften er Vestby, Råde og Våler kommuner involvert og informert. Videre medvirkning skjer i henhold til forvaltningslovens kap.VII. Naturlige høringsparter vil være Miljødirektoratet, Statsforvalteren i Akershus, Statsforvalteren i Østfold og de største utbyggerne i Mosseregionen.

Møtebehandling:

Behandling i Formannskapet 30.01.2025:

Det ble ikke fremmet endrings- eller tilleggsforslag.
Votering:
Kommunedirektørens forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak - Formannskapet - 30.01.2025

Forslag til ny forskrift for husholdningsrenovasjon legges ut på høring, i tråd med Forvaltningslovens kap.VII

Vedlegg:	Tittel
Dok. dato	
1. 06.01.2025	Forskrift om håndtering av husholdningsavfall i Råde kommune.docx
2. 07.01.2025	Vedlegg 3 Ny forskrift 2025 med endringer Råde kommune.docx